

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีขั้นตอนของการศึกษา และผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และระดับตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการในการพัฒนาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

สมมติฐานของการวิจัย

1. ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน
2. ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ต่อกันนี้ แตกต่างกันได้แก่ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถม-

ศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด 404 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดความพึงพอใจของ แลมเมอร์ (Lammers ; อ้างถึงใน อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. 2545 : 1) และจากแบบวัดความพึงพอใจในการทำงานซึ่งพัฒนาโดย เชนิญ กิจระการ (Pachoen Kidrakarn. 1989 : 136-141) ตามวิธีการของ ออสกู๊ด (Osgood) แบบสอบถามดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความที่ใช้วัดระดับความพึงพอใจของศึกษานิเทศก์ ในองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ งานที่ทำในปัจจุบัน เงินเดือน สวัสดิการ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เพื่อนร่วมงาน และหน่วยงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อหน่วยงาน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบอย่างอิสระ

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนก (t - tost) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละของ Neutral Date โดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .93 เครื่องมือฉบับนี้แยกออกเป็นรายด้านต่าง ๆ 8 ด้าน และแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่น คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน เท่ากับ 0.80 ด้าน เงินเดือน เท่ากับ 0.92 ด้านสวัสดิการ เท่ากับ 0.92 ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน เท่ากับ 0.79 ด้านการเลื่อนตำแหน่ง เท่ากับ 0.97 ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เท่ากับ 0.94 ด้านเพื่อนร่วมงาน เท่ากับ 0.83 และด้านหน่วยงาน เท่ากับ 0.74

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พร้อมทั้งแบบสอบถามระดับความพึงพอใจ ส่งให้ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ตอบในระหว่างวันที่ 17 มีนาคม - 30 เมษายน 2545 แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS for Windows ตามรายการต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวม และจำแนกรายด้านตามกลุ่มตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และระดับตำแหน่ง ทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวม และจำแนกรายด้านตามกลุ่มตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three – way Analysis of Variance) ถ้าพบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็จะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีของ นิวแมน – คีล (Newman – Keul Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 มีข้อค้นพบสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 สรุปได้ดังนี้

1.1 ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ

1.2 ความพึงพอใจของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านหน่วยงาน ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ส่วนเพศหญิง มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ

1.3 ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านหน่วยงาน ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาโท มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน และศึกษาในเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

2.1 ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษาในเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมากกว่าศึกษาในเทศก์กลุ่มอื่น

2.2 ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านสวัสดิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษาในเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 7 ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 7 ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาในเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาในเทศก์ ระดับ 6 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษาในเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศึกษาในเทศก์ ระดับ 8 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการมากกว่าศึกษาในเทศก์กลุ่มอื่น

2.3 ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 7 ระดับ 5 และระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 ระดับ 5 และระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่าศึกษานิเทศก์กลุ่มอื่น

2.4 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการเลื่อนตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงานมากกว่ากลุ่มอื่น

2.5 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 และระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 และระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงานมากกว่ากลุ่มอื่น

2.6 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านเพื่อนร่วมงาน และไม่พบพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง

3. ผลการวิเคราะห์สภาวะปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกเป็น ๓ ด้าน พบว่า

3.1 ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม

ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ภาระงานศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน จะเน้นหนักในด้านงานธุรการมากเกินไป จนไม่มีเวลานิเทศ ร้อยละ 26.86 ควรจัดงบประมาณในส่วนของการนิเทศก์มากขึ้น ร้อยละ 9.50 ควรจัดให้พาหนะสำหรับการไปนิเทศโรงเรียนอย่างเพียงพอ ร้อยละ 3.72 ในปัจจุบันศึกษานิเทศก์ต้องเพิ่มบทบาทด้านการมีภาวะผู้นำมากขึ้น ร้อยละ 1.24 และควรให้ศึกษานิเทศก์ ไปศึกษาดูงาน ในต่างประเทศ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 1.24

3.2 ด้านเงินเดือน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ควรมีเงินค่าวิทยฐานะให้ศึกษานิเทศก์ ทุกระดับตำแหน่ง ร้อยละ 8.68 และศึกษานิเทศก์ ควรมีระดับเงินเดือนมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ร้อยละ 1.24

3.3 ด้านสวัสดิการ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ควรเพิ่มเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางไปราชการ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 12.81 ศึกษานิเทศก์ ควรมีการลงทุนให้กู้ยืมเพื่อพัฒนางาน ร้อยละ 9.92 และค่ารักษาพยาบาล ทางราชการควรจ่ายให้หมดทุกรายการ ทั้งสถานพยาบาลของรัฐ หรือเอกชน ร้อยละ 4.96

3.4 ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ของศึกษานิเทศก์ ต้องพิจารณาที่ผลของงานเป็นหลัก ไม่ใช่พิจารณาที่กระดาษรายงานเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 15.71 การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ควรพิจารณาผลงานเป็นหลัก ร้อยละ 14.46 และศึกษานิเทศก์ ที่ไม่มีผลงานไม่ควรให้เลื่อนขั้นเงินเดือน ร้อยละ 7.85

3.5 ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ผู้ตรวจผลงานควรลงตรวจสอบในพื้นที่ปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ที่เสนอผลงานว่าผลงานนั้น ๆ มีการดำเนินการจริงหรือไม่ ร้อยละ 13.64 การพิจารณาผลงาน จะต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม ร้อยละ 12.81 ควรมีการสอบปากเปล่า ในส่วนของผลงานที่นำเสนอด้วย ป้องกันการให้ผู้อื่นทำผลงานแทน ร้อยละ 8.68 ผลงานที่นำมาเสนอเลื่อนตำแหน่ง จะต้องเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริง และต้องเป็นผลในทางดีไม่ใช่ผลในทางล้มเหลว ร้อยละ 7.85 และการเลื่อนตำแหน่งของศึกษานิเทศก์ ต้องพิจารณาที่ผลของงานเป็นหลัก ไม่ใช่พิจารณาเฉพาะเอกสารรายงานเป็นหลัก ร้อยละ 7.44

3.6 ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ต้องมีความยุติธรรม ร้อยละ 11.57 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ต้องให้ความสำคัญที่งานวิชาการเป็นอันดับต้น ร้อยละ 9.92 การให้ขวัญกำลังใจ ต้องเป็นไปอย่าง

สมเหตุสมผล ร้อยละ 8.68 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ควรเข้าร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผลงาน และร่วมชื่นชม หรือวิเคราะห์หาข้อบกพร่องร่วมกับศึกษานิเทศก์ ร้อยละ 7.44 และการให้คำชมเชยยกย่อง ต้องทำอย่างจริงใจ ร้อยละ 2.07

3.7 ด้านเพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ ศึกษานิเทศก์ ที่อายุมาก ๆ มักจะบงการ และครอบงำความคิดของเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 3.72 และศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่ง ไม่ค่อยจะอยู่ปฏิบัติงาน มักจะฝากงานกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 1.24

3.8 ด้านหน่วยงาน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวชี้ ถึงความต้องการ และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ คือ หน่วยงานของศึกษานิเทศก์ ควรเป็นหน่วยงานอิสระทางวิชาการ ร้อยละ 15.70 ควรจะมีการจัดสรรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ให้ศึกษานิเทศก์ ตามความจำเป็นแห่งภารกิจ ร้อยละ 14.05 อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ ควรจะมีจำนวนที่พอเพียงกับปริมาณงาน ซึ่งค่อนข้างมาก ร้อยละ 8.68 และการบริหารในหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรเป็นไปในรูปแบบของคณะกรรมการ และควรปลอดจากอำนาจแทรกแซงทั้งปวง ร้อยละ 7.02

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ จะเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และรายด้านก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่ ศึกษานิเทศก์ เป็นข้าราชการครู ประเภทหนึ่งที่มีปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นงานที่เน้นหนักในทางที่เป็นพระคุณ มากกว่าพระเดช สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิจารณ์ บัวขาว (2528 : 17) ที่กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญ คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนรอบข้าง มีคุณธรรม มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

มีความอดทน และหนักแน่น ซึ่งคุณลักษณะตามทีกล่าวนี้ ทำให้ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของครอบครัว ซึ่งในที่นี้หมายถึงเพื่อนร่วมงาน แม้แต่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ซึ่งการเป็นที่รักของผู้บังคับบัญชานี้ อาจส่งผลถึงการเลื่อนตำแหน่งให้ศึกษานิเทศก์ เป็นไปอย่างโปร่งใส และ ยุติธรรม พฤติกรรมในเชิงบวก และดีงาม ที่มีต่อกันในลักษณะนี้ นำไปสู่การสั่งสมในเรื่องที่ดีงาม ในตัวบุคคล และมองโลกในแง่ดีของศึกษานิเทศก์ รวมทั้งก่อให้เกิดความพึงพอใจต่องานที่ทำในปัจจุบัน และหน่วยงาน ในที่สุด ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ บ่งชี้ถึงจิตลักษณะในเชิงทัศนคติที่มี ต่อองค์ประกอบของความพึงพอใจโดยภาพรวม และรายด้านรอบด้านในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ว่าส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในภาวะที่กระแสแห่งการ ปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีแรงขับเคลื่อนให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งหมาย หลักการ โดยเฉพาะในเรื่องของโครงสร้าง หน่วยงานที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากนั้น ความหวุ่นไหวเกิดขึ้นกับข้าราชการ เกือบทุกประเภท แต่สำหรับศึกษานิเทศก์จะเป็นกลุ่มข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง ท่ามกลางภาวะการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากผลงานในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้

2. ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม

ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามเพศ ผลการศึกษา พบว่า เพศชายมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านหน่วยงาน ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ส่วนในเพศหญิงมีความ พึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากข้อค้นพบนี้ เป็นที่ น่าสังเกตว่า เพศชาย และเพศหญิง มีระดับความพึงพอใจที่คล้าย ๆ ในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ โดยภาพรวมทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เหมือนกัน ถ้าพิจารณา ภายด้าน ก็จะพบว่า ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และ ด้านหน่วยงาน ศึกษานิเทศก์เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศึกษานิเทศก์เพศชาย และหญิงมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ เพศชายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ศึกษานิเทศก์เพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จากความเหมือนกัน ที่พบดังกล่าวอาจจะเกี่ยวเนื่องมาจากกระแสแห่งความเสมอภาค อันเกิดจาก มติบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

เท่าเทียมกัน ชาย และหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และ เสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม"

จากบทบัญญัติดังกล่าว เป็นผลให้องค์การบริหารภาครัฐทุกแห่ง โดยผู้บังคับบัญชาจะปฏิบัติ ต่อผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ที่เป็นข้าราชการทั้งเพศชาย และเพศหญิง อย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือจะไม่ มีการเลือกปฏิบัติ พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา ดังกล่าวนี้น่าจะส่งผลต่อการใช้เพศชาย และเพศหญิง มีทัศนคติต่อกิจกรรมใด ๆ ขององค์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (กรมวิชาการ, 2541 : 172 – 173) ส่วนในด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษาในเทศก์เพศชาย มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง และศึกษาในเทศก์เพศหญิง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่ทำให้เกิด ทัศนคติที่ต่างกัน ส่วนสาเหตุเพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นั้น ประหยัดศักดิ์ บัวงาม (2540 : 96) ได้วิเคราะห์และให้ความเห็นในเรื่องนี้ไว้ว่า เพศหญิงเป็นเพศที่มีเสน่ห์อยู่โดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะ เป็นความรักสวยรักงาม หรือความอ่อนหวานก็ตาม ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความได้เปรียบ และเป็นครั้งแรกที่เพศหญิงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งในที่นี้ หมายถึงการได้รับโอกาส ในการเลื่อนตำแหน่ง โดยที่ก่อนหน้านี้ตำแหน่งบริหารในระดับหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชา มักจะเป็น เรื่องของเพศชายเป็นส่วนใหญ่

3. ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า กศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับ บัญชาชั้นต้น และด้านหน่วยงาน ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขึ้นเงินเดือน ตามลำดับ กศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขึ้นเงินเดือน และด้านเงินเดือนตามลำดับ กศึกษานิเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ ด้านเงินเดือน ด้านการเลื่อนขึ้นเงินเดือน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านหน่วยงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน

ด้านสวัสดิการ และด้านเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ แสดงว่า ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และต่ำมองในเรื่องของระดับการศึกษา กับระดับของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาตรี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ส่วนศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิปริญญาตรี มีความพึงพอใจด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเงินเดือน ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิปริญญาเอก มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด จากกรวิเคราะห์เปรียบเทียบตามที่กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า ศึกษาในเทศก์ เป็นกลุ่มข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี จนถึงระดับปริญญาเอก ซึ่งแสดงถึงระดับของมาตรฐานวิชาชีพประการหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะมีข้าราชการครูกลุ่มอื่นที่ยังมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือแม้แต่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการพัฒนา เพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐานวิชาชีพต่อไป และนอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตในเรื่องที่เกี่ยวกับระดับของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมของระดับการศึกษาที่ต่างกันที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 3.56 ศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 3.69 และศึกษาในเทศก์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 4.12 ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ น่าจะเกิดจากการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ถ้าเชื่อกันว่าการศึกษาคือกระบวนการสั่งสมด้านความรู้ที่สั่งตาม ที่เจริญแล้วก็เป็นธรรมดาที่ผู้ที่ได้รับการอบรม บ่มนิสัยจนกล้าแข็ง จะมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่สั่งตาม หรือมีความพึงพอใจนั่นเอง จะเห็นว่าเป็นไปตามผลการศึกษาของ มาริเนอร์ (Mariner, 1982 : 246) ที่ว่า ระดับการศึกษามีผลให้ความพึงพอใจของบุคคลต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อารี เพชรสุด (2530 : 62) ที่พบว่า คนที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานมากกว่าคนที่มีความรู้ระดับการศึกษาต่ำกว่า

4. ความพึงพอใจ ของศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านสวัสดิการ และด้านเงินเดือน ตามลำดับ ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านหน่วยงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านสวัสดิการ ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ แสดงว่า ศึกษาในเทศก์ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี และประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และถ้ามองในเรื่องของประสบการณ์ กับระดับของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี และมีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศึกษาในเทศก์ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี และมีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมือนกัน แต่สำหรับศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสวัสดิการ ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน แต่สำหรับศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลจากการศึกษามีข้อที่น่าสนใจ คือ ศึกษาในเทศก์ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานคล้าย ๆ กัน ถึง 6 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจแตกต่างกัน คือ ด้านสวัสดิการ และด้านการเลื่อนตำแหน่ง จากข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ บัญญา แก้วกีร (2540 : 10) ที่พบว่า ศึกษาในเทศก์เป็นกลุ่มข้าราชการครูที่เข้าสู่ตำแหน่งหลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนมาก่อน โดยเข้าสู่ตำแหน่งโดยการสอบเลื่อนตำแหน่ง ถือว่าเข้าสู่ตำแหน่งด้วยความสมัครใจ ส่วนมากจะเคยเป็นครูตัวอย่าง ครูดีเด่นในแต่ละสาขา มีคุณลักษณะเด่นทางจิตใจ คือ มีมนุษยสัมพันธ์สูง ใจดีหนักแน่น ชอบศึกษาค้นคว้า เป็นต้น ฉะนั้น จึงเป็นธรรมดาที่กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะที่คล้าย ๆ กันจะมีความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งคล้าย ๆ กัน

5. ความพึงพอใจ ของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามระดับตำแหน่ง พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านหน่วยงาน ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ และด้านเงินเดือน ตามลำดับ

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านหน่วยงาน ตามลำดับ และมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ ด้านเงินเดือน และด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามลำดับ

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน และศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน และด้านการเลื่อนตำแหน่งตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านหน่วยงาน และด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ตามลำดับด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านเพื่อนร่วมงาน

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 ระดับ 6 ระดับ 7 ระดับ 8 และระดับ 9 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ถ้าวิเคราะห์ในเชิงขององค์ประกอบรายด้านกับระดับของความพึงพอใจ ก็จะพบว่า ด้านหน่วยงาน ศึกษานิเทศก์ระดับ 6 ระดับ 7 ระดับ 8 และระดับ 9 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 8 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 และระดับ 7 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 ระดับ 6 ระดับ 7 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากที่สุด ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมากล่าวไว้ในที่นี้ คือ เป็นที่น่าสังเกตว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ถึง 4 ด้าน คือ ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน และด้านการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนด้านอื่นๆ นอกจากนี้อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจาก ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 นั้น เป็นตำแหน่งที่สูงสุดของศึกษานิเทศก์ และเป็นตำแหน่งที่มีเงินเดือนอยู่ในระดับสูง มีเงินประจำตำแหน่ง

เดือนละ 9,900 บาท ซึ่งจะเห็นว่ามีค่าความพร้อมด้านปัจจัย 4 จึงเป็นสาเหตุให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าศึกษานิเทศก์ในระดับตำแหน่งที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับ มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 69 - 80) ที่กล่าวว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก” เป็นนัยยอมรับว่า “ความพึงพอใจ” เกิดจากแรงจูงใจภายใน เพื่อหวังผลตอบแทนอย่างใดอย่างหนึ่ง

6. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน พบว่า

6.1 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานด้านภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน และจากการเปรียบเทียบรายคู่ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับ ประหยัดศักดิ์ บัวงาม (2540 : 95) ที่พบว่า ครูโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตาม สาเหตุที่ทำให้ระดับตำแหน่งของศึกษานิเทศก์ส่งผลให้ความพึงพอใจแตกต่างกันนั้น อาจจะเกี่ยวเนื่องมาจาก ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เป็นตำแหน่งที่มีระดับเงินเดือนระบบเคี้ยวคล้ายกับข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยมีระดับตำแหน่งตั้งแต่ต่ำสุดจนถึงสูงสุด คือ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 และศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 ซึ่งการที่จะเลื่อนระดับสูงขึ้นในแต่ละระดับจะมีวิธีการประเมินที่ค่อนข้างเข้มงวด โดยต้องใช้ปริมาณ และคุณภาพงาน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งระดับนั้น ๆ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับ 8 และระดับ 9 นั้นเป็นระดับตำแหน่งที่มีเงินประจำตำแหน่ง กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 จะมีเงินประจำตำแหน่งเดือนละ 5,600 บาท และศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 จะมีเงินประจำตำแหน่ง เดือนละ 9,900 บาท จากความได้เปรียบ และเสียเปรียบตามที่กล่าวไปข้างต้น ก่อให้เกิดช่องว่างที่ค่อนข้างชัดเจน และเป็นผลให้เกิดความแตกต่างของความพึงพอใจ ตามผลการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการเปรียบเทียบรายคู่ ก็พบว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 เพศชายที่มีวุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดย

ภาพรวมมากกว่าศึกษานิเทศก์กลุ่มอื่น ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับ กิเซลลิ และบราวน์ (Ghiselli and Brown, 1955 : 430) ที่พบว่า ฐานะทางสังคม และสภาพการทำงานที่เหมาะสม มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง และจากข้อเท็จจริง จะเห็นว่า กลุ่มศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 เป็นกลุ่มที่น่าจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ตามข้อค้นพบ เพราะกลุ่มศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ถูกจัดให้เป็นกลุ่มระดับเชี่ยวชาญ มีเงินประจำตำแหน่ง ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนที่น้อยมาก

6.2 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านสวัสดิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 7 ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า " ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านสวัสดิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ" จากข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับ ไสภณ นุ่มทอง (2540 : 7) ที่กล่าวถึง สวัสดิการที่ทางราชการจัดให้ นั้น ถ้าผู้ที่เจตนาสมัครแล้วจะเป็นการจัดให้แก่ข้าราชการอย่างทั่วถึง และอย่างยุติธรรม แต่จากข้อเท็จจริงมีความไม่เป็นธรรมที่แฝงอยู่หลายต่อหลายประการ เช่น สวัสดิการที่ทางราชการให้แก่ข้าราชการนั้น มีหลายประเภทที่ถูกลำหนดความมากน้อยตามระดับตำแหน่ง เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก รวมทั้งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีสิทธิในการที่จะขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในชั้นสายสะพายได้ ซึ่งความแตกต่างตามที่กล่าวไปแล้วนั้น น่าจะต้องได้รับแก้ไขอย่างเร่งด่วน และอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพราะในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเช่นปัจจุบัน จะเห็นว่า ข้าราชการโดยเฉพาะชั้นผู้น้อยต่างเดือดร้อนกันทั่วหน้า จนบางครั้งก่อให้เกิดความเครียดอันเนื่องมาจากรายจ่ายสูงกว่ารายรับ โดยที่ ข้าราชการนั้นมีรายรับทางเดียว คือ เงินเดือน ซึ่งได้รับเดือนละครั้ง ในขณะที่รายจ่ายต้องจ่ายหลายครั้งในรอบเดือน ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายของบุตร - ธิดา และอื่น ๆ และนอกจากนี้ ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์เกินกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการมากกว่าศึกษานิเทศก์กลุ่มอื่น ซึ่งจะเห็นว่า สอดคล้องกับสมมติข้อเท็จจริงในปัจจุบัน เพราะเป็นกลุ่มที่มีเงินเดือน และมีเงินประจำตำแหน่ง ประกอบกับมีสวัสดิการหลายส่วนที่ได้เปรียบศึกษานิเทศก์ ที่มีระดับตำแหน่งต่ำกว่า

6.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 7 ระดับ 5 และระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 ระดับ 5 และระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่าศึกษานิเทศก์กลุ่มอื่น ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” ข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า ระบบที่ใช้ในการเลื่อนขั้นเงินเดือน น่าจะมีข้อบกพร่องไม่มากก็น้อย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในเชิงลบที่น่าสนใจ ทั้งนี้ โดยหลักการแล้วระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่องค์คณะบุคคลเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะต้องทรวางไว้ซึ่งความโปร่งใส และยุติธรรม เมื่อมีการนำไปปฏิบัติจริงจะต้องมีจุดอ่อน หรือข้อบกพร่องน้อยที่สุด เหมือนดังที่ เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (2529 : 43) กล่าวว่า การเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นผลตอบแทนภายนอกที่ผู้ปฏิบัติงานควรจะได้รับเมื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จ ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้อย่างรอบคอบ โปร่งใส และมีความยุติธรรม เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการศึกษาที่พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่าศึกษานิเทศก์กลุ่มอื่น ถ้าพิจารณาตามข้อเท็จจริงก็จะพบว่า จำนวนของศึกษานิเทศก์ตั้งแต่ระดับต่ำสุด ซึ่งหมายถึง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 จนถึงระดับสูงสุด ซึ่งหมายถึง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 จะมีลักษณะโครงสร้างคล้ายปิรามิด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือน อย่างน้อยก็ต้องให้ข้าราชการทุกระดับตำแหน่งมีความพอใจอยู่ในระดับใกล้เคียงกันตามภาวะและคุณภาพงาน เพื่อเป็นการสร้างความเสมอภาคทางจิตใจ เพื่อจะได้ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

6.4 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการเลื่อนตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 มีความพึงพอใจ

มากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทประสบการณ์เกินกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงานมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผลจากการศึกษา และเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ" ถ้ามองที่ความหมายของการเลื่อนตำแหน่ง หมายถึง การที่ข้าราชการได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นกว่าตำแหน่งที่เคยปฏิบัติมาก่อน แล้ว จะเห็นว่า เป็นเรื่องธรรมดาที่ศึกษานิเทศก์ทุกระดับตำแหน่งที่จะต้องพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้า แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการที่นำมาซึ่งความก้าวหน้าจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ยุติธรรม และถูกตามครรลองที่ตั้งมาของระบบราชการ ซึ่งจากข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีระดับตำแหน่งสูง มีความพึงพอใจด้านนี้อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ ที่มีระดับตำแหน่งที่ต่ำกว่าก็มีความพึงพอใจลดหลั่นต่ำลงมา ก็เป็นเรื่องที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง ที่ศึกษานิเทศก์ ที่มีระดับตำแหน่งสูง ในที่นี้หมายถึง ระดับ 8 และระดับ 9 จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างาน จึงอาจเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ศึกษานิเทศก์ที่มีระดับตำแหน่งสูง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการเลื่อนตำแหน่งมากกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีระดับตำแหน่งที่ต่ำกว่า

6.5 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 และระดับ 8 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 และระดับ 7 มีความพึงพอใจมากกว่าศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 เพศชาย ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงานมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผลจากการศึกษา และเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านหน่วยงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ก็ตาม จะเห็นว่าศึกษานิเทศก์ ได้ชื่อว่าเป็นมือทองทางวิชาการ กล่าวคือ ถือว่าเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวหน้ามากที่สุดกลุ่มหนึ่ง ดังคำกล่าวของ เวลเดล เฟรน (Wendell, 1972 : 31)

ข้าราชการในระบบราชการ (Bureaucracy) ที่จะต้องพัฒนาองค์การของตนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้า และสอดคล้องกับ โสวัจ สแนศิริ และคนอื่น ๆ (2535 : 113) ที่กล่าวว่า การที่ข้าราชการมีตำแหน่งสูง เงินเดือนสูง และได้รับสวัสดิการมากจะส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อหน่วยงานของคนมากตามไปด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ สมพร สุทัศน์ีย์ (2527 : 91) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าข้าราชการได้รับการเอาใจใส่ในเรื่องของเงินเดือน และสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเพียงพอแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดความรักและผูกพันกับองค์กรนั้น ๆ ในที่สุด

6.6 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และด้านเพื่อนร่วมงาน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับตำแหน่ง ซึ่งผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประหยัดศักดิ์ บัวงาม (2540 : บทคัดย่อ) ที่ไม่พบความแตกต่างของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านงานที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านผู้บังคับบัญชา และด้านเพื่อนร่วมงาน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า คึกขานีเทศก์มีความพึงพอใจในด้านเหล่านี้อยู่ในระดับพอ ๆ กัน ส่วนสาเหตุที่คึกขานีเทศก์มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจากคึกขานีเทศก์ เป็นกลุ่มของข้าราชการครูประเภทหนึ่งที่มีการวิพากษ์หรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดตั้งสมาคม หรือชมรมคึกขานีเทศก์ขึ้นมาเป็นองค์กรพิเศษ จากการหลอมรวมในด้านทัศนคติ และวิสัยทัศน์ น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มคึกขานีเทศก์ มีความพึงพอใจต่องานที่ทำในปัจจุบัน เงินเดือน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

7. ผลการวิเคราะห์ ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ของคึกขานีเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกเป็นรายด้าน โดยในที่นี้จะนำเสนอเป็นรายด้านเฉพาะข้อที่มีผู้กล่าวซ้ำมากที่สุด คือ ด้านงานที่ทำในปัจจุบัน แสดงความคิดเห็นว่า ภาระงานของคึกขานีเทศก์ในปัจจุบัน จะเน้นหนักในด้านงานธุรการมากเกินไป จนไม่มีเวลานิเทศ ด้านเงินเดือน แสดงความคิดเห็นว่า ควรจะมีเงินค่าวิทยฐานะให้คึกขานีเทศก์ ทุกระดับตำแหน่ง ด้านสวัสดิการ แสดงความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางไปราชการ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน แสดงความคิดเห็นว่า การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ของคึกขานีเทศก์ ต้องพิจารณาที่ผลของงานเป็นหลัก ไม่ใช่พิจารณาที่เอกสารเพียงอย่างเดียว ด้านการเลื่อนตำแหน่ง มีความคิดเห็นที่ผู้ตรวจผลงานควรลงมาตรวจสอบในพื้นที่ปฏิบัติงานจริงของคึกขานีเทศก์ที่เสนอผลงานว่าผลงานนั้น ๆ มีการดำเนินการจริงหรือไม่ ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น แสดงความคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ต้องมีความยุติธรรม ด้านเพื่อนร่วมงาน แสดงความคิดเห็นว่า คึกขานีเทศก์ ที่อายุมาก ๆ มักจะบงการ และครอบงำความคิดของเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน แสดงความคิดเห็นว่า หน่วยงานของคึกขานีเทศก์ ควรเป็นหน่วยงานอิสระทางวิชาการ ผลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ของคึกขานีเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 จำแนกเป็น 8 ด้าน คือด้านงาน

ที่ทำในปัจจุบัน ด้านเงินเดือน ด้านสวัสดิการ ด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้านการเลื่อนตำแหน่ง ด้านผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ด้านเพื่อนร่วมงาน และด้านหน่วยงาน ได้พบสภาพที่เรียกกันว่า ปัญหา ซึ่งหมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์ สภาพความต้องการ หรือสภาพของความคาดหวัง กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 48) ถือว่า เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่จะต้องมีการระดมพลังสมอง เพื่อหาแนวทาง แก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการเฉพาะหน้า หรือในระยะยาวก็ตาม แต่ทั้งนี้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้อง ไม่เป็นการสร้างปัญหาใหม่ขึ้นมาอีก เพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจให้ศึกษานิเทศก์ที่ถือว่าเป็นกลุ่ม บุคลากรที่มีส่วนสำคัญในอันที่จะผลักดันภารกิจของการสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ บรรลุผล ตามเป้าหมายในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน และพัฒนารูปแบบในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะการเลื่อน ระดับตำแหน่ง เงินเดือน สวัสดิการ งานธุรการที่เป็นอุปสรรคของการนิเทศ

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน และพัฒนาศักยภาพที่จำเป็น แก่ศึกษานิเทศก์ในสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติงาน ในสภาพปัจจุบันและอนาคตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สร้างความมั่นใจให้กับศึกษานิเทศก์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นต้นแบบ หรือระดับตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 8 ศึกษานิเทศก์ 9 เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนางานการนิเทศการศึกษาต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เช่นความสำเร็จของงานแบบของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบในตัวแปรอื่น ๆ ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เช่นสภาพการอยู่ร่วมกับครอบครัว สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ระยะการเดินทางไปปฏิบัติงาน

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกรมอื่น ๆ เพื่อศึกษาข้อดี และข้อด้อย เพื่อพัฒนาปัจจัยให้เหมาะสมในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2.5 ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในเขตการศึกษาอื่น หรือ ระดับประเทศเพื่อทราบในภาพรวมที่กว้างขวางขึ้น และเป็นสารสนเทศให้หน่วยงานระดับสูงใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University